

Vyskupas Nikodemas Puzinas

(1753–1819)

Vilniaus vyskupas sufraganas Upytis, Vabalninko ir Mažųjų Dirvėnų (Žemaitija) Aleksandro Puzino ir Deodatos Bistramaitės sūnus gimė 1753 metais Gegužinėje, Pumpėnų parapijoje. Krikštytas Pumpėnų karmelitų parapijos bažnyčioje 1753 m. rugsėjo 15 d., Vilniaus vyskupo sufragano Tomo Zienkovičiaus sutvirtintas Skaistkalnės bažnyčioje.

Pradžios ir vidurinį mokslą išėjęs pas pijorus, mokėsi Vilniaus seminarijoje ir universitete, kur 1784 m. vasario 17 d. įgijo kanonų teisės daktaro laipsnį.

Į Vilniaus kapitulą priimtas 1775 m. birželio 2 d. kaip kanauninko K. Karpio koadjutorius, teturėdamas 4 mažuosius šventimus. Kunigu įšventintas 1776 m. Kanauninkui K. Karpiui mirus, 1779 m. kovo 20 d. paskirtas tikroju kanauninku ir generaliniu kurijos oficiolu. Apie 1785 metus paskirtas Geranainių propozitu infu-latu. Mirus vyskupui sufraganui P. Pilkauskui, 1803 m. kapitulos išrinktas ir caro nominuotas Vilniaus vyskupu sufraganu. Tačiau Mogiliovo arkivyskupas Stanislovas Bogušas-Siestrencevičius, Apaštaly sosto įgaliotas, 1804 m. liepos mėnesį sudaręs jo intonatyvinį procesą, 1813 metais aktus persiuntė nuncijui, todėl tik 1814 metų rugsėjo 26 popiežiaus Pijaus VII paskirtas tituliariniu Satalijos vyskupu ir Vilniaus sufraganu. Taip pat priskiriamos Geranainių propozitūros, kanonikato, Bistryčios parapijos beneficijos.

1790 m. buvo gavęs Baltojo erelio ir šv. Stanislovo ordinus. Vyskupas Nikodemas Puzinas stropiai ėjo įvairias sielovados, kapitulos reikalų ir vyskupijos administravimo pareigas. Pasižymėjo kaip tikėjimo ir Bažnyčios teisių drąsus gynėjas. Jau 1776 m. vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio buvo paskirtas vienu iš jubiliejinių metų pamokslininku. 1782 m. dalyvavo komisijoje, vizituojančioje kunigų seminariją. Iškilus kapitulos ginčui dėl Pasvalio su prelatu Kosakausku, 1783 m. spalio 17 d. kapitulos įgaliotas vyko į Pasvalį, kur pasiliko iki 1785 m., tvarkydamas parapijos reikalus. 1788 m. rugsėjo 30 d. jis pasirašė kapitulos ir Kosakausko susitarimo aktą. Nuo 1789 m. jis buvo pakviestas į Vilniaus „dvasinę administraciją“, kurią iš kapitulos narių sudarė vyskupas I. Masalskis, dažnai kaip senatorius turėdamas išvykti. Vėliau vyskupas Jonas N. Kasakauskas, 1802–1803 m. vykdamas į užsienį sveikatos taisyti, jam patikėjo vyskupijos valdymą. Nuncijus d'Arezzo 1804 m. balandžio 13 d. rekomendavo Puziną Romai. Tačiau carui pataikavęs arkivyskupas S. B. Siestrencevičius buvo kitos nuomonės. 1808 metais užsienyje mirus vyskupui J. N. Kasakauskui, kapitula išrinko Puziną savo vikaru ir kandidatu į Vilniaus vyskupus. Siestrencevičius to nepatvirtino ir vyskupijos valdytoju paskyrė Jeremejų Strojnovskį. Nepaisant kapitulos protesto, arkivyskupui pavyko savo kandidatą skirti Vilniaus vyskupu. N. Puzinas, mirus vyskupui J. Strojnovskiui, kapitulos išrinktas, vėl valdė dieceziją. 1816 m. kovo 22 d. paskelbė ganytojišką laišką apie švenčių šventimą ir bažnyčios gerbimą.

Siestrencevičius neilgai jam leido administruoti. 1816 m. gegužės 23 d. laišku kapitulai pranešė, jog carui patvirtinus, jis pats valdysiąs Vilniaus vyskupiją per savo paskirtus kapitulos narius. Anksčiau kviečiamas į rusų pavedimu organizuojamą Bažnytinę kolegiją N. Puzinas atsisakė.

Vilniaus vyskupystės istorikai labai teigiamai vertino kanauninko Nikodemo Puzino asmenybę.

Literatūra

1. Kazanie na początku seymu grodzienskiego miane przez Nikod.Puzina w kosciole po jezuikim. 1784 m.
2. Lietuviškoji enciklopedija. Bostonas, 1958, t. 24, p. 290–291.
3. Petkus, Viktoras. Vilniaus vyskupai Lietuvos istorijoje. Vilnius, 2002, p. 858– 859.